

*Differentia
transuersis
processibus.*

uerfis processibus, uertebrae thoracis etiam inuicem uariant, uerum non adeo ut Galenus in decimo tertio de Partium usu prodidit, decima & duas ipsi succumbentes transuersis priuans processibus. Omnibus enim thoracis uertebis utrinque unus transuersus obigit processus, qui magnitudine in nouem superioribus uertebis uix quicquam differt, decimae autem uertebrae transuersi processus minus, quam superiorum uertebiarum, extuberant, ut etiam decima, quae ipsi committitur costa, admodum parua spuriaque est. Undecimae uero uertebrae transuersi processus minores adhuc decimae sunt, & duodecimae processus adhuc minores ipsius undecimae; nimirum quod non tantus horum processuum ulus, atque superiorum uertebiarum processuum, sit. Caeteris enim omnibus costae articulantur, quarum gratia thoracis uertebrae ualidissimi mos crassissimosque processus transuersos sibi uendicant. Duodecimae uero & undecimae transuersis processibus costae non articulantur, duae enim infimae utriusque lateris costae, unica tantum ad uertebiarum corpus articulatione committuntur, reliquis interim ad uertebrae corpora & processuum transuersorum apices dearticulatis. Ad apices namque transuersorum processuum nouem superiorum thoracis uertebrae sinus cartilagine incrustati uidentur, quibus costarum capitulum articulatur. In transuersis autem decimae uertebrae processibus eiusmodi sinus aut nulli, aut interdum obscuri conspiciuntur: in duarum uero infimarum processibus prorsus nulli occurrunt. Praeterea sinus in transuersorum processuum apicibus sculpti, omnes quidem anteriori processuum sede habentur: uerum alij superiores, alij mediam magis occupant. Primae enim uertebrae transuersorum processuum sinus deorsum spectant, nonae uero sursum, mediae autem medio se habent modo. Quod Galenus quidem parum animaduertisse uidetur, quum costarum nexus explicans, huiusmodi sinus omnes deorsum spectare, atque inferiori apicis transuersorum processuum sede insculpi arbitrat. Qui decimam thoracis uertebrae, & duas huic subiectas nequaquam transuersis processibus ob id debebat priuare, quod illi totius dorsi in latum motum essent praepedituri. Si enim motus illius ratione Natura transuersos processus illis uertebis abesse uoluisset, non magis uertebrae decimae (quam Galenus supra infraque suscipi tradidit) subditas, quam superpositas, debuisset illis processibus priuare. Nam si inferiorum uertebrae transuersi processus motui laterali obstaculo erant futuri, profecto superiores non minus motui, quam inferiores obstituissent. Quemadmodum enim dorsi pars, quae uertebrae supra infraque exceptae subijcitur, sursum in illo motu ducitur: ita etiam superiacentem partem deorsum ferri necessum est, si modo ueluti in semicirculo dorsum in latum duci debeat, cuius semicirculi circumferentiae medium punctum uertebra illa merito censetur, quae supra infraque suscipitur, quaecumque etiam haec sit. At quid opus est huic sermoni, adhuc propter uertebrae utrinque susceptam intellectu difficili, immorari: quum decima & duae ipsi succumbentes thoracis uertebrae tam insignes transuersos processus habeant, quam illorum usui in musculorum exortu insertionem expedit. Quinetiam Galenus suinfectio quam memor, passim omnes costas duobus internodijs articulari prodidit, uno scilicet uertebrae corpori, altero autem transuerso processui. quod si esset (uti sane non est) nunquid & decima thoracis uertebra, & duae ipsi subditae necessario transuersis donarentur processibus? Quo autem ductu illi aut sursum aut deorsum porrigantur, tunc dicemus, quum thoracis uertebiarum spinas sermoni subnexuerimus. Natura enim omnibus thoracis uertebis spinam toto ductu simplicem, minimeque bifidam largitur. Atque huius spinae in omnibus uertebis non eadem forma uisitur. Nouem enim superiores longissimas exigunt spinas, non admodum amplas, at tamen ex ampla basi in mucronem sensim desinentes, triangulique imaginem ita referentes, ac si triangulari constarent pyramide. Superiores namque sede rectam acutamque ostendunt lineam, secundum ipsarum longitudinem exporrectam, & deinde utrinque ad latera iuxta inferiorem ipsarum sedem, simile etiam obtinent lineam. adeo ut spinae unius, tres longae acutaeque lineae, ternas superficies efforment: quarum duae superiores spinam sedem constituent, quae superioris uertebrae respicit, atque harum una utrinque habetur. Tertia superficies inferiorem constituit sedem, subiacetis uertebrae spinam incumbente. Tres istae superficies in eadem spina in noue superioribus uertebis, ut plurimum pares & aequae amplae cernuntur, et duae superficies exacte laeues sunt. Tertia autem & inferior aspera est, & ueluti linea secundum ipsius longitudinem ducta interdiuiditur. Ab hac tertiae superficiei linea ligamentum prodit, quod lineae duabus superficiibus communi inferitur, ac inuicem spinas colligas, interuallumque earundem opplens, dextros spinas musculis a sinistris dirimit, illi respondens ligamento, quod inter ulnam & radium, ac inter tibiam os & fibulam consistere dicam. Interdum superiores superficies inferiori ampliores apparent, ipsaeque spinae a lateribus magis (quemadmodum in quadrupedibus cernitur) sunt depresso. Decima thoracis uertebra non ita prominentem, atque superiores uertebrae, spinam exigit: neque haec triangularem

Libro de Ossibus, et octauo de Admi. diffec.

In Libro de Ossibus.

Tum alibi, scilicet prius, tum maxime de Admi. diffec.

A spina differtentia.

rem illam imaginem adeo scite demonstrat. Duae enim superiores superficies, amplae admodum sunt, tertia autem inferior uel angusta cernitur, nec ualde depressa, sed insigniter aspera & inaequalis. Praeterea spinae huius mucro obtusus ampliusque est, non ut superiorum uertebiarum spinae acutus & strictus. Undecimae uertebrae spina, adhuc minus quam decimae exporrigitur, & utrinque magis adhuc deprimitur, ampliorque (si superiora inferioraque inspexeris) efficitur. Deinde inferior ipsius superficies in lineam insigniter extuberat, neque amplius depressa, sed arcuata & aspera uisitur, huiusque spinae mucro admodum obtusus est ac spissus. Duodecimae spina, adhuc magis a superiorum uertebiarum spinis uariatur, ad lumborum uertebiarum spinam imaginem magna ex parte accedens, quae utrinque admodum depressa est: & si summum inumque spectes, admodum lata & ampla. Caeterum ut omnibus uertebis non eadem spinarum forma accidit, sic etiam spinarum ductu inuicem discrepant. Nouem namque superiorum thoracis uertebiarum spinae, ut & ceruicis, insigniter decliues feruntur, seu a summo ad imum tendunt. Decimae autem thoracis uertebrae spina minus quam superiorum spinarum deorsum conuiet, magisque recta retrorsum fertur. Undecimae spina adhuc rectius erigitur, & huius rectitudinem duodecimae spina uincit. Verum interim harum nulla adeo recta fertur, quin ipsius mucro semper magis deorsum, quam sursum, uergat, quod etiam omnium in lumbis uertebiarum spinis accidit, deorsum magis quam sursum spectantibus. Atque haec in hominis dorso subaudienda sunt. Canibus enim, simijs, lepore, & alijs fere quadrupedibus prorsus contraria est ratio, Galeni dogmatibus pulchre quadrans. His enim decimae thoracis uertebrae spina neque deorsum neque sursum uergit, & duae deinceps, quae statim decimae subijciuntur, spinam habent obscure superiora suo mucrone spectantem. Reliquae uero has adhuc sublequentes spinas exigunt ab imo sursum porrectas, longe profecto secus, quam homo, cui ne unius quidem uertebrae spinam sursum magis, quam deorsum, inclinare, nemo uere astiturus sit. Transuersi colli uertebiarum processus, quemadmodum & nouem superiorum thoracis, ex Galeni sententia, decliues, seu a summo ad imum debet porrigi: uerum id adeo obscure leuiterque fit, ut uix mentione dignum uideatur. Quandoquidem si transuersos colli uertebiarum processus non perfunctorie consideraueris, dices illos externo seu posteriori eorum latere, deorsum respicere: interno autem seu anteriori latere, quod posteriori latius est, sursum tendere. Transuersi autem nouem superiorum thoracis uertebiarum processus, toto ipsorum corpore retrorsum & sursum magis, quam deorsum, feruntur. Verum superior eorum pars gibba uisitur, inferior caua, & nonnihil sinuata, quasi hac ratione descensus ad inferiora speciem processus illi referrent. Transuersi autem processus duodecimae thoracis, non solum sursum conuiet, uerum etiam egregie retrorsum ducuntur, quemadmodum & undecimae & decimae processus nonnihil sursum spectant. Transuersi lumborum uertebiarum processus admodum obscure sursum ducuntur: quancumque uertebra sacro ossi commissa, paulo manifestius suos processus sursum efferre cernitur. In canibus transuersi processus colli uertebiarum perquam conspicue & manifeste deorsum tendunt. Thoracis autem uertebiarum processus, aut non deorsum feruntur, aut admodum leuiter. Verum lumborum uertebiarum processus insigniter in altum oblique porriguntur, & Galeni descriptionibus ad amissim conueniunt: si modo uertebiarum numerum exceperis, plures enim lumborum uertebrae canibus & caudatis simijs obtigerunt, quam hominibus, qui etiam plerumque a canibus una thoracis uertebra superantur. Ad hunc igitur modum transuersi posterioresque thoracis uertebiarum processus constituntur, illi uero quos ascendentes & descendentes uocamus, ea quae nunc sublequitur serie disponuntur. Uertebiarum omnium quae supra sacrum os habentur, articulationis, quae nuper dictis efficitur processibus, duplex est ratio. aut enim succumbens uertebra superiacentem subintrat, ac ab illa suscipitur: aut succumbens superiorem in suis sinibus excipit. adeo ut omnis uertebra, duabus tantum demptis, una parte suscipiat, altera suscipiat. Prima enim ceruicis uertebra & superiori & inferiori sede suscipitur, superiori quidem occipitis ossis capitula, inferiori autem secundum ceruicis uertebrae. Duodecima uero thoracis (nisi alia quae priam interdum sit) utrinque suscipitur, nullam interim suscipiens. Omnes itaque hac uertebra superiores, ad primam usque ceruicis, prioris articulationis genere committuntur. superior enim semper inferiorem excipit, ut decima thoracis undecimam. Quae autem sub utrinque suscepta locantur, superiori quidem sui parte superiacentem excipiunt, inferiori autem parte subiacentem ingrediuntur. atque ita prima lumborum uertebra a secunda suscipitur. Thoracis uertebrae supra utrinque susceptam repositae, eandem in ascendentibus descendibusque processibus speciem cum colli uertebis obtinent. Sunt autem haec thoracis uertebrae, secundum Galeni sententiam in libro de Ossibus, nouem superiores: aut alicubi in libris de Vsupartium decem. Is enim hic undecimam, illic uero

fig. R.

d. 4. fi. S. c. 2. fi. cap. 17. G. D. E. F. G.

Observato fi. cap. 14. c. 2. c. 3. fi. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

fi. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

fig. 10. fi. cap. 15. x. g. curuatae fig. 2. b. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

h. 1. 2. 3. fi. cap. 17. H.

fi. cap. 14. N. O.

m. 2. fi. 15.

cap. 15. fi. 15.

cap. 15. fi. 15.

cap. 15. fi. 15.

cap. 15. fi. 15.

cap. 15. fi. 15.

cap. 15. fi. 15.

cap. 15. fi. 15.

cap. 15. fi. 15.

cap. 15. fi. 15.

cap. 15. fi. 15.

cap. 15. fi. 15.

cap. 15. fi. 15.

cap. 15. fi. 15.

cap. 15. fi. 15.

cap. 15. fi. 15.

Spinae duae.

Libro de Ossibus, et lib. 13. de Vsupartium.

Transuersorum processus ductus.

Tum alibi, et in lib. de Ossibus.

Differentia ab ascendente bus et descendibus processibus, eorumque articulationis ratio.